

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa **M.**, bývajúceho v D., proti odporcom **1/ I.**, bývajúcej v B., **2/ R.**, bývajúceho v B., **3/ I.**, bývajúcej v P., **o náhradu škody**, vedenej na Okresnom súde Prievidza pod sp. zn. 11 C 42/2009, rozhodol v konaní o vylúčenie sudcov Krajského súdu v Trenčíne vo veci vedenej na tomto súde pod sp. zn. 4 NcC 14/2009

t a k t o :

Sudcovia Krajského súdu v Trenčíne JUDr. Jozef Kutiš, JUDr. Oľga Lichnerová, JUDr. Alica Beňová, JUDr. Iveta Martináková, JUDr. Alena Radičová, JUDr. Denis Vékony, JUDr. Erika Zajacová, JUDr. Emília Zimová, JUDr. Gabriela Janáková, JUDr. Stanislava Marková, JUDr. Beáta Čupková, JUDr. Viera Škultétyová, JUDr. Alena Záhumenská, JUDr. Viera Hrnčárová, JUDr. Eva Vašková, JUDr. Juraj Florovič, Mgr. Peter Melicher, JUDr. Elena Zaťková, JUDr. Natália Čekanová, JUDr. Mária Prikrylová, JUDr. Darina Legerská, JUDr. Stanislav Hájiček, JUDr. Dušan Ecker, JUDr. Jozef Meszáros, JUDr. Rastislav Vranka, JUDr. Jozef Janík, JUDr. Ondrej Gáborík, JUDr. Roman Hargaš, JUDr. Františej Kováč, JUDr. Ondrej Samaš a JUDr. Peter Tóth **n i e s ú v y l ú č e n í** z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na Krajskom súde v Trenčíne pod sp. zn. 4 NcC 14/2009.

O d ô v o d n e n i e

V konaní vedenom na Okresnom súde Prievidza pod sp. zn. 5 C 159/1995 sa I., R. a I. (všetci traja ako navrhovatelia) domáhali náhrady škody, spôsobenej údajným podvodným konaním M.. M. (ako odporca) sa v tom istom konaní protinávrhom domáhal voči nim náhrady škody, ktorá mu mala byť spôsobená nezákonným vyťažením drevnej hmoty; Okresný súd Prievidza uznesením z 23. januára 2009 č.k. 5 C 159/1995 vylúčil jeho vzájomný návrh na samostatné konanie.

V konaní, ktoré sa vedie na Okresnom súde Prievidza pod sp. zn. 11 C 42/2009, M. (ako navrhovateľ) vzniesol námietku zaujatosti všetkých sudcov Okresného súdu Prievidza a Krajského súdu Trenčín. Poukázal na prieťahy vo vyše 10 rokov prebiehajúcim spore, počas ktorého mu „priebežne vznikla škoda spôsobená vydanými rozhodnutiami orgánmi štátu“ na Okresnom súde Prievidza a Krajskom súde v Trenčíne. Oba súdy vydali „nezákonné a hrubo poškodzujúce rozhodnutia“, ktorými mu bola spôsobená škoda. „Súd si nezákonne uľahčil prácu svojho 14-ročného rozhodovania a pôvodné konanie sp. zn. 5 C 159/1995 (sp. zn. 11 C 42/2009) vylúčil len tak svojím uznesením z 23. januára 2009 na samostatné konanie“. Okresný súd Prievidza takto postupoval len aby „zahladil prieťahy v konaní“ a napriek tomu, že vo veci sp. zn. 5 C 159/1995 mal dostatok podkladov pre rozhodnutie aj o jeho protinávru. Navrhovateľ tiež uviedol, že „námietkam voči rozhodovaniu oboch súdov v spore sp. zn. 16 C 189/2006 Najvyšší súd Slovenskej republiky svojím uznesením 5 NcC 7/2009 zo dňa 18. marca 2009 o vylúčení sudcov Okresného súdu v Prievidzi vyhovel“. Z tohto dôvodu trval na ich vylúčení aj v tomto konaní.

O tom, či sudcovia Okresného súdu Prievidza sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci, má rozhodnúť Krajský súd v Trenčíne ako súd nadriadený (§ 16 ods. 1 O.s.p.). Keďže navrhovateľ vzniesol námietku zaujatosti aj proti sudcom Krajského súdu v Trenčíne, bolo potrebné najskôr posúdiť, či v prípade sudcov tohto súdu nie sú dané okolnosti, vylučujúce sudcu z prejednávania a rozhodovania veci. Spis bol preto predložený na rozhodnutie Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky ako súdu, ktorý je nadriadený Krajskému súdu v Trenčíne (§ 16 ods. 1 O.s.p.).

Najvyšší súd Slovenskej republiky posudzoval opodstatnenosť vznesenej námietky zaujatosti z aspektu dôvodov, pre ktoré je sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci. Vychádzal z toho, že sudcovia sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci (len vtedy alebo až vtedy), ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezaujatosti (viď § 14 ods. 1 O.s.p.).

Podkladom pre rozhodnutie nadriadeného súdu bol v danom prípade obsah spisu, navrhovateľom vznesená námietka zaujatosti a vyjadrenia sudcov Krajského súdu v Trenčíne k nej (č.l. 26 až 32 spisu). Všetci títo sudcovia sa zhodne vyjadrili tak, že nemajú žiadny relevantný vzťah k prejednávanej veci ani k účastníkom daného konania (§ 14 ods. 1 O.s.p.).

Inštitútom vylúčenia sudcu z prejednávania a rozhodovania veci pre zaujatosť (§ 14 až § 16 O.s.p.) sa v občianskom súdnom konaní garantuje základné právo na prerokovanie a rozhodnutie veci nestranným súdom podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Nestrannosť sa obyčajne definuje ako neprítomnosť predsudku (zaujatosti) a straníckosti (nadštržania určitej procesnej strane). Obsahom práva na nestranný súd je, aby rozhodnutie v konkrétnej veci bolo výsledkom konania nestranného súdu, čo znamená, že súd musí každú vec prerokovať a rozhodnúť tak, aby voči účastníkom postupoval nezaujato a neutrálne, žiadnemu z nich nenadštržal a objektívne posúdil všetky skutočnosti závažné pre rozhodnutia vo veci. Nestranný súd poskytuje všetkým účastníkom konania rovnaké príležitosti na uplatnenie všetkých práv, ktoré im zaručuje právny poriadok, pokiaľ súd má právomoc o takomto práve rozhodnúť (II. ÚS 71/97). Obsahom práva na prerokovanie veci pred nestranným súdom nie je však povinnosť súdu vyhovieť každému návrhu oprávnených osôb a vždy vylúčiť sudcu z ďalšieho prerokovania a rozhodovania veci pre zaujatosť. Obsahom základného práva na prerokovanie veci nestranným súdom je len povinnosť súdu prerokovať každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prerokovania a rozhodnutia veci pre zaujatosť a rozhodnúť o ňom (I. ÚS 73/97, I. ÚS 27/98, II. ÚS 121/03). I keď zákon v § 14 ods. 1 O.s.p. spája vylúčenie sudcov z prejednávania a rozhodovania vo veci nielen so skutočne preukázanou zaujatosťou, ale aj vtedy, ak možno mať čo i len pochybnosť o ich nezaujatosti [viď tiež zásady prijaté judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva, podľa ktorých spravodlivosť nielenže musí byť poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná („justice must not only be done, it must also be seen to be done“)], nemožno prehliadať, že rozhodnutie o vylúčení sudcu podľa § 14 ods. 1 O.s.p. predstavuje výnimku z významnej ústavnej zásady, že nikto nesmie byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi (čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky). Vzhľadom na to možno vylúčiť sudcu z prejednávania a rozhodovania pridelenej veci len celkom výnimočne a len zo skutočne závažných dôvodov, ktoré sudcovi zjavne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom, objektívne, nezaujato a spravodlivo.

V danom prípade na základe skutočností uvádzaných v námietke zaujatosti, obsiahnutých v spise a vo vyjadreniach namietaných sudcov k nej nemožno dospieť k záveru, že sudcovia Krajského súdu v Trenčíne sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci.

Najvyšší súd Slovenskej republiky predovšetkým poukazuje na to, že podstatná časť námietky zaujatosti navrhovateľa sa týka nie vzťahu sudcov Krajského súdu v Trenčíne k prejednávanej veci alebo k účastníkom konania, ale rozhodovania súdov a ich postupu v konaní. To treba osobitne zdôrazniť, pretože v zmysle § 14 ods. 3 O.s.p. dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu v konaní o prejednávanej veci alebo v jeho rozhodovaní v iných veciach. Z ustanovenia § 15a ods. 5 O.s.p. pritom vyplýva, že na námietku spočívajúcu v takýchto okolnostiach (t.j. okolnostiach týkajúcich sa postupu súdu v prejednávanej alebo inej veci) sa neprihliada. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto, riadiac sa uvedenými ustanoveniami, neprihliadal na tie časti námietky zaujatosti, v ktorých navrhovateľ s poukazom na dĺžku konania a v ňom vzniknuté prieťahy tvrdil, že je poškodzovaný konaním súdov a že procesný postup súdu pri vylúčení veci na samostatné konanie nebol správny a v súlade so zákonom.

Pokiaľ navrhovateľ uviedol, že jeho „námietkam voči rozhodovaniu oboch súdov v spore sp. zn. 16 C 189/2006 Najvyšší súd Slovenskej republiky svojím uznesením 5 NcC 7/2009 zo dňa 18. marca 2009 o vylúčení sudcov Okresného súdu v Prievidzi vyhovel“, Najvyšší súd Slovenskej republiky poukazuje na to, že v spise sa na č.l. 12 nachádza fotokópia uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 18. marca 2009 sp. zn. 5 Nc 7/2009. Toto uznesenie bolo vydané v odlišnej právnej veci (M. a M. proti S.) a netýkalo sa sudcov Okresného súdu Prievidza. Označené uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sa týkalo sudcov Krajského súdu v Trenčíne, z nich však (s výnimkou JUDr. J. vylúčeného z prejednávania a rozhodovania veci výlučne len pre jeho vzťah k S.) nebol vylúčený ani jeden.

Nad rámec vyššie uvedeného Najvyšší súd Slovenskej republiky poznamenáva, že vo všeobecnosti dôvodom vylúčenia sudcu z prejednávania a rozhodovania veci nemôže byť bez ďalšieho sama okolnosť, že účastníka konania neuspokojil postup súdu v prebiehajúcom alebo inom súdnom konaní alebo že nesúhlasí s rozhodnutím sudcu. Základom pre vylúčenie sudcu môžu byť len objektívne existujúce zákonné dôvody (viď § 14 ods. 1 O.s.p.), nie však to, že postup súdu sa z hľadiska vecného (čo do správnosti alebo zákonnosti) alebo časového (čo do dĺžky konania a čo do vzniku prípadných prieťahov) nezhoduje so subjektívnymi predstavami a názormi účastníka na vecnú správnosť, zákonnosť alebo spravodlivosť súdnych rozhodnutí. Na dosiahnutie nápravy navrhovateľom vytýkaných nedostatkov sú určené iné prostriedky (systém opravných prostriedkov, podanie sťažnosti, náhrada škody), nie však námietka zaujatosti, ktorej účel je zásadne odlišný.

Nakoľko Najvyšší súd Slovenskej republiky nezistil žiadnu takú okolnosť, ktorá by mohla byť považovaná za relevantnú z hľadiska § 14 ods. 1 O.s.p., nevyhovet vznesenej námietke zaujatosti a rozhodol tak, že sudcovia Krajského súdu v Trenčíne nie sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania tejto veci.

Keďže nedošlo k vylúčeniu sudcov Krajského súdu v Trenčíne z prejednávania a rozhodovania tejto veci, nie je daný zákonný dôvod na pridelenie veci inému krajskému súdu (§ 12 ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 6. augusta 2009

JUDr. Emil F r a n c i s c y, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková